

Kestävän kehityksen ohjelma (suunnitelma ja päivittyvä seuranta)

Oppilaitos: Haapajärven lukio

Lukuvuosi: 2025-2026

	Tavoite ja mittari	Toimenpiteet	Vastuut	Aikataulu	Seuranta	Arviointi
EKOLOGINEN JA TALOUDELLINEN KESTÄVYYS	Kestävän kehityksen teemojen esillä pidossa keskeinen tavoitteemme on jatkaa hyvää työtä ja edelleen kehittää paremmaksi toimintatapojamme. Vuosikelloa päivitetään vuosittain valikoiden kullekin lukukaudelle sopivia teemapäiviä haastekisoilla ja muilla tavoin huomioitavaksi. Opiskelijatiimejä ja koko opettajakuntaa osallistetaan keke-teemojen huomiointiin koulussamme.					
	Kestävän kehityksen ja kestävän tulevaisuuden toiminnan vakiinnuttaminen ja näkyväksi tekeminen koko koululle ja koulun ulkopuolelle. Mittari: toteutuneet tapahtumat, osallistuneet opiskelijat.	Ryhmien välinen kilpailu, jossa YK:n teemapäivinä n. 1-2 krt./kk ryhmänohjausryhmien kesken osakilpailu, jossa testataan mm. Agenda 2030-aiheiden tuntemusta ja muita kestävän kehityksen teemoja	Kaikki opettajat, tiimit omalta osaltaan, muut mukaan otetut opiskelijat tarvittaessa.	Koko vuosi	Toteutettuja tapahtumia: 29.9. ruokahävikkipäivä, 10.10. Aleksis Kiven päivä, 10.11. Maailman tiedepäivä	
	Kestävän kehityksen YK:n Agenda 2030 -tavoitteiden tutuksi tekeminen koko koululle	Unesco podcastin toisen jakson julkaiseminen ensimmäisenä koulupäivinä	Ympäristötiimi, opiskelijakunnan hallitus, tutor-opiskelijat, opettajat	elokuu 2025	Ykköset ovat kuunnelleet ensimmäisenä koulupäivänä.	
	YK:n teemapäivien huomiointi. Mittari: Montako teemapäivää huomioidaan.	YK:n teemapäivien huomiointi: oppitunneilla, päivänavauksissa, info-TV:ssä ja ryhmien välisissä kilpailussa, mm. lukulaitopäivä, rauhan päivä, ru/en/ra-kielipäivät, Maailman pyöräilypäivä, ympäristöpäivä + kansalliset teemapäivät		vuoden mittaan useita	Huomioituja teemapäiviä: Suomen luonnon päivä 29.8. (Suomen luonnon päivän kävely ja luontokokemusbingo), kansainvälinen ydinkokeiden vastainen päivä (YH-oppitunnilla esillä) 29.8., yrittäjän päivä 5.9. (yrittäjäviikolla vierailijoina Haapajärven yrittäjät sekä Mikko Kinnunen Suomen yrittäjästä), ruokahävikkipäivä 29.9.-30.9. (biojätteen määrän punnitus luokittain), Aleksis Kiven ja suomalaisen kirjallisuuden päivä (10.10., tietovisa Kivestä ja teoksesta Seitsemän veljestä), YK:n päivä (24.10.), Maailman tiedepäivä 10.11., (tietovisa Jyväskylän yliopistossa tehdystä tutkimuksesta), Lasten oikeuksien päivä 20.11., Jean Sibeliuksen päivä 8.12. (tietovisa), ihmisoikeuksien päivä (11.12.)	
	Tulevaisuutta ennakoivan ja uudistavan asenteen edistäminen: Mittari: Toteutettu vai ei	Sitran Hyvät kortit -tulevaisuuspelellä peluuttaminen ryhmänohjaustunneilla	ryhmänohjaajat 1. ja 2 vsk	Jonkin koeviikon ropo-tunneilla		
<i>Oma teema: Unesco-toiminta</i>	Unesco-koulutoiminnassamme lähitulevaisuuden haaste on yhdessä Polaris-yhteistyökumppaneiden kanssa etsiä tapoja pitää yllä aktiivista yhteyttä ja yhteissuunnittelua ilman Opetushallituksen hankerahoitusta.					
	Unesco-Polaris -paikallistoiminta. Mittari: osallistuvat opiskelijat ja tapahtumapäivät.	Haapajärven Unesco-koulujen yhteinen oppilastapaaminen lukuvuoden alussa + yhteinen vanhempainilta + vierailut yläkoulun maailmantieto-ryhmässä	Opiskelijakunnan hallituksen, tutoreiden ja ympäristötiimin edustajat + Unesco-vastaava ja tiimien vetäjäopet	Koko lukuvuosi	Maailmatieto-ryhmien vieraana ympäristötiimi käynyt 8.12. ja 12.12.25 sekä 22.1.2026.	
	Unesco-opettajien toiminta. Mittari: osallistuvat opettajat.	OPH:n syysseminariin ja Polaris-koulujen kevättapaamiseen osallistuminen	Unesco-vastaava opettaja	5.-6.9.2025 Helsingissä ja 21.4.2026 Oulussa	Seminaariin ilmoittautunut opettaja sairastui juuri ennen matkaa eikä kukaan pystynyt lähtemään tilalle niin lyhyellä varoajalla.	Jatkossa olisi viisasta valita reissuihin varahenkilöt sairastumisten varalle.
	Unesco-lähettiläistoiminta. Mittari: osallistuvat opiskelijat ja opettajat	Unesco-lähettiläiden webinaareihin ja lähitapaamisiin osallistuminen	Unesco-vastaava opettaja ja Unesco-lähettiläsoiskelijat	8.12.2025 webinaari ja 11.-12.5.2026 lähitapaaminen Vaasassa		
<i>Teema: Jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys</i>	Jätteen synnyn ehkäisyn ja kierrätyksen suhteen kehittämistavoitteina ovat huomion kiinnittäminen kulutustottumuksiin ja aktiivisempi tiedottaminen kierrätyksestä. Biojätteen määrän kehitystä pyritään seuraamaan laajemmin koko lukuvuoden ajan ja kasvisruokapäivien ja -vaihtoehtojen lisäämisen mahdollisuuksia yritetään kartoittaa. Tämä vaatii yhteistyötä ja lobbautta PPE-Kööki Oy:n suuntaan. Biojätteiden kierrättämisessä kokeillaan ja tutustutetaan opiskelijoita bokashoimintamallia.					
	Ruokahävikin vähentäminen ja sen näkyväksi tekeminen. Mittari: Lautashävikin seuranta lukuvuoden.	Ruokahävikki-viikolla punnitaan sekä lautashävikkiä että keittiön ruokahävikkiä, kuulutus aiheeseen liittyen. Tiedotusta lisätään: kuukausittainen info lautashävikistä.	Keittiöhenkilökunta ja ympäristötiimi	Ruokahävikkipanjan huomioidaan viikoilla 39-40. Koko vuoden ajan seurataan lautashävikkiä.	Ruokahävikkipanjan huomiointi ympäristötiimin voimin.	Ruokahävikin syntymistä tehtiin näkyväksi ja siitä syntyi keskustelua.

	Jätteiden kierrätys ja sen tehostaminen. Mittari: lukuvuoden aikana kierrätyspisteet pysyvät siistinä. Kierrätykseen osallistuvien koko koulun opiskelijoiden määrä.	Parannetaan tietoisuutta jätteiden kierrätyksestä. Jonkin kyselyn yhteydessä selvitetään kierrätyspisteiden käyttöastetta. Ympäristötiimi hoitaa tyhjennykset (panttipullot, kartonki, paperi, metalli, lasi ja ongelmajäte) + opettajainhuoneessa ja ruokalan ulkopuolella biojäte, siistijät hoitavat	opiskelijakunta, keittiö, kiinteistöhuolto, opettajat, ympäristötiimi	koko lukuvuosi	Kierrätys on syyspuolella toteutunut sujuvasti, korkeintaan on tarvinnut joitain vastuuhenkilöitä muistutella.	
	Kierrätyskoulutus. Mittari: toteutui/ei, osallistuneet opiskelijat.	Koulun kierrätysasiat tutuksi kaikille oppilaille ja lisätietoa kierrätyksestä.	Ykkösille ensimmäisenä koulupäivänä esitellään kierrätyspisteet. Yhteistyö Vestian kanssa tai itse järjestetty koulutus			
	Lähirooka tutuksi. Lähirookapäivä. Mittari: toteutui/ei.	Lähirookapäivä	keittiöhenkilökunta, yhteistyökumppanit			
	Kasvisrookapäivien ja -vaihtoehtojen lobbautuminen ruokapalvelujen suuntaan. Mittari: toteutuneet tapahtumat.	Keittiötyöntekijän haastattelu aiheesta ja toiveiden esittäminen.	Opiskelijat, keittiötyöntekijä			
Teema: Energia ja vesi	Energiankulutuksen suhteen kehittämistavoitteita ovat lämpötilan ja valaistuksen seurannan uudelleen elvyttäminen ja puutteiden vieminen eteenpäin. Josko tänä vuonna havaittuihin puutteisiin teknisessä toimessa reagoitaisiin. Opiskeluun käytettyjen tietokoneiden ekologiseen käyttötapaan tullaan kiinnittämään huomiota. Pieniä teemapäiviä huomioidaan.					
	Earth Hour -päivän huomiointi, valaistuksen vähentäminen. Mittari: Osallistuminen/ei	Earth Hourin huomiointi maaliskuun lopulla	opettajakunta, ympäristötiimi	maaliskuu		
	Maailman vesipäivän huomiointi. Mittari: toteutuminen/ei	Infotv tai pieni tempaus	Opiskelijat, ympäristötiimi	maaliskuun loppu		
	ATK-virransäästö. Mittari: tapahtumien lkm	Muistutetaan edelleen virtaa säästävästä toimenpiteistä ATK-laitteiden käytössä, kännyköiden asetuksista virrankulutukseen	Ympäristötiimi + ulkopuolinen asiantuntija	koko lukuvuoden ajan		
	Energiansäästö lämmityksessä. Mittari: Tehty/ei	Lämpötilaseurannat: luokkien lämpötilan seuraaminen pari kertaa lukuvuodessa. Lämpökamerakuvaus. Seurannan koonti. Tarvitavat tiedot ja jatkotoimenpiteet pyydetään kiinteistöhuoltoilta.	Ympäristötiimi, kiinteistöhuolto	tammi-helmikuu ja toukokuu		
	Valaistuksesta säästäminen. Mittari: toteutuneet toimenpiteet	Luonnonvalon hyödyntäminen, luonnonvalon toukokuu.	Ympäristötiimi	Koko lukuvuosi + tehostus toukokuussa		
	Talvikuntoilukampanja: autoilun sijaan jokin ekologisempi tapa liikkua		Henkilökunta + opiskelijat			
SOSIAALINEN JA KULTTUURINEN KESTÄVYYS						
<i>Oma teema: opetuksen uudistaminen</i>	Opetuksen kehittämistarpeita tänä lukuvuonna kestävän kehityksen teemojen ja erityisesti asenteiden esiin nostaminen opetuksessa, metsäluontoympäristön aktiivisempi hyödyntäminen luontosuhteen syventämiseksi, tulevaisuudentoivon lisääminen, erityisopetuksen uudistusten jalkauttaminen sekä tekoälyn käytön eettiset ja pedagogiset käytänteet.					
	Keke-opintojaksojen toteuttaminen. Mittari: kunkin opettajan opetuksessa esille tuotujen kestävän kehityksen teemojen ja toimintatapojen määrä	Oppiainerajat ylittävät yhteisopintojaksot + kaikkien opettajien opetus ja toimintatavat	kaikki opettajat	koko vuosi	Vuosittain toteutuneet vakiot: fysiikan ja kemian yhteinen opintojakso FYKE2 (teemana ilmastonmuutos), historian ja maantieteen yhteinen HI1/GE1-opintojakso sekä OPO1/PS1 itsentuntemusopitunnit.	HI1/GE1 toteutettiin tänä lukuvuonna uudella tavalla niin, että opintojakso kesti kahden periodin ajan kolme tuntia viikossa kumpaakin ainetta.
	Valinnaisten koulukohtaisten opintojaksojen toteuttaminen. Mittari: toteutunut vai ei.	Kuvataiteen, biologian ja maantieteen yhteisopintojakso "Luonto on vielä ympärillämme", vanhustyön tai tukihenkilötoiminnan opintojakso	KU ja BI -opettajat	Kevät	Kuvataiteen ja biologian oppiainerajat ylittävässä koulukohtaisessa opintojaksossa tavoitteena on kehittää opiskelijoiden luontosuhdetta sekä vapauttaa luovuutta. Opintojakson markkinointia valintojen tekoikaan keväällä voisimme tehostaa.	

Erityisopetuksen kehittäminen	OPS-uudistuksen jalkauttaminen oppilaitoksen toimintaan	Erityisopettaja + opinto-ohjaaja + kaikki aineenopettajat	Koko lukuvuosi	Uudet oppimisen tuen kirjaamisohjeet Wilmaan saatu lokakuussa 2025.	
Tekoälyn käytön sääntely	Tekoälyn liittyvä täydennyskoulutus opettajille ja opiskelijoiden tiedottaminen tekoälyn käytön sääntelystä.	koko koulu	Koko lukuvuosi	Rehtorin Wilma-viestissä annettu yleisiä ohjeita ja suosituksia tekoälyn käyttöön liittyen marraskuussa 2025.	

<i>Teema: Henkilöstön ja oppilaiden hyvinvointi</i>	Johtamisen ja tiedottamisen kehittämistavoitteena lukion edunvalvonta ja tiedonkulun parantaminen teknisen toimen ja yhtiyötettyjen palvelujen suuntaan, palautteen keräämisen vahvistaminen, opettajien täydennyskoulutustarpeisiin vastaaminen sekä turvallisuuskansion päivittäminen. Opiskelijahyvinvoinnin ja kouluviihtyvyyden osalta kehitetään edelleen opiskelijoiden osallisuutta ja yhteistyötä.				
---	--	--	--	--	--

	Tutor-toiminnan jatkuminen ja kehittäminen. Mittari: tutor-opiskelijoiden määrä, viihtyvyyskyselyn tulokset	Tutoreiden teemapäivät. Ensimmäinen koulupäivä ykkösten perehdyttäminen. 1. Koeviikolla ykkösten tutustuttaminen koeviikon käytäntöihin.	Tutorit ja ohjaava ope + koko kouluyhteisö	koko lukuvuoden ajan		
	Opiskelijakunnan hallituksen, tutor- ja ympäristötoiminnan kehittäminen; Mittari: itsearviointikysely	Yhteistyön tiivistäminen tutoreiden, hallituksen ja ympäristötoiminnan välillä (haastekilpailut ja vietettävien YK:n teemapäivien valinta)	Tiimivetäjät/tutor-ohjaaja ja opiskelijakunnan ohjaava opettaja	koko lukuvuosi	2. periodin koeviikolla järjestettiin yhteinen ideointipalaveri, jossa hallituslaiset, tutorit ja ympäristötoimilaiset ideivat tulevia välitunti- ja koeviikotapahtumia, vierailuja ja vierailijoita sekaryhmissä.	Opiskelijat olivat erittäin idearikkaita ja tiiminvetäjäopettajat yllyttivät siitä positiivisesti.
	Kouluviihtyvyys- ja yhdenvertaisuuskysely opiskelijoille. Mittari: toteutui/ei	Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely kaikille opiskelijoille osana kouluviihtyvyyskyselyä, johon tänä lukuvuonna lisätään myös kestävän kehityksen toimintakulttuuria koskevia kysymyksiä	rehtori	Ykkösille syksyllä, koko koululle keväällä	Kysely ykkösille tehty ja sen tulokset esiteltä ykkösten vanhempainillassa 1.10.2025	Vanhemmilta tuli myönteistä palautetta kyselyn tulosten esittelystä ja hyvää keskustelua syntyi ryhmänohjaajien kanssa.
	Johtamis- ja tiedottamiskulttuurin kehittäminen	Anonyymiin palautteen kerääminen, kehityskeskustelut, pedagogiset illtapäivät, palaverien ennakkotiedottaminen ajoissa	rehtori, vararehtori	Koko lukuvuosi	Kehityskeskustelut toteutuneet joulutammikuussa. Opettajankokouksiin sähköiset, vastausta vaativat kutsut otettu käyttöön syksyn aikana.	
	Lukion edunvalvonta	Yhteistyökumppanien, luottamushenkilöiden ja median suuntaan lukion ja sen rahoituksen puolesta puhuminen	rehtori/sivistysjohtaja	Koko lukuvuosi	Kaupunkistrategian uudistamisryhmässä sivistysjohtaja lobannut läpi lukion säilyttämisen osana Haapajärven kaupungin tulevaisuutta.	
	Turvallisuustoimien kehittäminen	Turvallisuuskansion päivittäminen ja turvallisuuskävely koulurakennuksessa, poistumisharjoitukset	koko koulu	Päivitykset lukuvuoden alussa ja kävelyt puolivuosittain	Lukuvuoden ensimmäisessä opekokouksessa päivitetty kerrosvastaavuudet turvallisuusohjeisiin, paloharjoitus pidetty elokuussa 2025.	Opiskelijatarkkailijat huomasivat joitakin pieniä puutteita opettajien toiminnassa, ja näistä annettiin huomautukset kyseisille opettajille. Pääasiassa harjoitus sujui hyvin, koko koulu oli ulkona 4:ssä minuutissa hälytyksen alkamisesta.
	Opettajien täydennyskoulutus	Veso-koulutukset + opettajien henkilökohtaiset täydennyskoulutukset	Rehtori + opet	Lukuvuoden aloitusveso 6.8.2025,		
<i>Teema: Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys</i>	Monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden suhteen keskeisiä kehittämistavoitteita ovat avustustoiminnan ja kotikansainvälisyyden ylläpitäminen, Erasmus+ projektimme loppuun saattaminen sekä Erasmus+ akkreditoinnin hakuprosessi.					
	Muut raha-apukeräykset. Mittari: toteutuneet keräykset	Nälkäpäivä- ja Joululio-keräykset	Hallitus + koko opiskelijakunta	Koko vuosi	Ei Nälkäpäivä-keräystä tänä vuonna koska SPR ei enää pyydä lipaskerääjiä meiltä. Joulupuu(MLL) -keräys toteutettu 28.11., jokainen ryhmä osti toiveiden mukaisen lahjan lapselle.	Yhteistyökumppanien päätökset heijastuvat siihen mitä saadaan toteutettua. Joulupuu-keräys on tykätty toimintamuoto.
	Kummilapsen muistaminen. Mittari: toteutui/ei	Kirje ja avustus kummilapselle	Opiskelijakunnan hallitus + muut opiskelijat taksvärkkikeräyksen kautta			
	Erasmus+ projekti Belgian Sint-Niklaasin ja Saksan Laufenin kanssa	Ryhmiäliikkuvuus Sint-Niklaasiin lokakuussa ja mahdollisesti lyhytkestoisia vaihto-opiskelua ja job shadowingia Belgiaan myös lokakuun lopulla. Kumppanikoulujen ryhmien emännointi Haapajärvellä tammikuun viimeisellä viikolla 2026.	Erasmus+ työryhmään valitut opettajat ja opiskelijat	lokakuussa 2025 ja tammikuussa 2026	Ryhmiäliikkuvuus toteutui suunnitellusti lokakuun ensimmäisellä kokonaisella viikolla. Sitä ja opiskelijavaihtoja opiskelijat esittelivät koko koululle 2. periodin koeviikon salitilaisuudessa. Tammikuun vierailuviikon ohjelmarunko valmis, retkikohteet varmistettuja tarkempaa sisältöä sekä host-järjestelyjä suunnitellaan parhaillaan.	Matkajärjestelyt olivat onnistuneet ja kokemukset viikosta myösi.

	Erasmus+ akkreditoinnin haku Opetushallitukselta	Tehdään ja toimitetaan hakemus Erasmus+ akkreditoinnin saamiseksi Haapajärven kaupungille yhteistyössä peruskoulujen kanssa	Hakemuksen tekoa varten koottu työryhmä	viimeinen hakupäivä lokakuussa 2025	Hakemus lähetetty 2 päivää ennen hakuajan loppua. Hakemusta luonnehdittiin "sympaattiseksi" ja se johti myönteiseen päätökseen 9.12.2025.	
	Kotikansainvälisyys	Uudenkaarlepyyn opiskelijavaihto	Merja Nevanoja	Toukokuu 2026		
<i>Teema: Kulttuuriympäristö, tavat ja perinteet</i>	Kulttuuriympäristön suhteen kehittämisen kohteena on oman kotipaikkakunnan esillä pito ja omien perinteiden ylläpito. Tämä tarkoittaa samalla sitä, että annetaan nuorten toimia niiden kirjattujen ja kirjaamattomien perinteiden ja tapojen mukaan, jotka he kokevat lukioyhteisössä merkitykselliseksi. Oma kotipaikkakuntammekin tarvitsisi kasvojenkohotusta etenkin heikon taloudellisen tilanteen vuoksi, joten hyviä asioita voisimme nostaa omalta paikkakunnaltamme sekä somessa että yhteistyössä paikkakunnan toimijoiden kanssa.					
	Teatteriesityksen järjestäminen. Mittari: toteutu/ei	Ilmaisutaidon esitys	Riitta Kylmäluoma			
	Perinteiden ylläpito. Mittari: toteutuneet tapahtumat.	Opiskelijoiden järjestämät perinteiset juhlapäivien vietot: joulukalenteri, Lucia-kulkue, ystävänpäivä, vappu, halloween, penkkarit, wanhöjien päivä	Tutorit ja ohjaava ope + koko koulu yhteisö	Koko lukuvuosi	Toteutunut: joulukalenteri, halloweenin elokuva-/peili-ilta	
	Haapajärven markkinointi nuorten silmin. Mittari: opiskelijoiden tekemien some-päivitysten määrä	Hyvää Haapajärvestä: Haapajärven markkinointi nuorten silmin. Sosiaalisessa mediassa näkyminen.	Opiskelijat	Koko vuosi		
	Koulun arvojen uudelleen tarkastelu ja arviointi. Mittari: toteutuneet tapahtumat.	Koulun seinään maalattujen arvojen tarkastelu eri kokoonpanoilla ja niistä keskusteleminen. Mahdollinen arvojen päivittäminen.	Kaikki	Koko vuosi	Ykkösvuosikurssien (2 ryhmää) kanssa on marraskuussa tutustuttu ropo-tunneilla arvoihin ja keskusteltu niistä.	
<i>Oma teema: Sidosryhmäyhteistyö ja kumppanuudet</i>	Sidosryhmäyhteistyön suurimpia haasteita ovat etäinen sijaintimme isommista kaupungeista sekä tietyt organisaatiomuutokset tukipalveluissamme ja yhteistyökumppaneillamme. Pyrimme vastaamaan näihin haasteisiin hyödyntämällä etäyhteyksiä, toimimalla omalta osaltamme mahdollisimman aloitteellisenä ja aktiivisena yhteistyökumppanina sekä hyödyntämällä paikallisia yhteistyökumppanuuksia.					
	Korkeakoulu- ja työelämäyhteistyön vahvistaminen. Mittari: tapahtumien lukumäärä, osallistuvien opiskelijoiden lukumäärä.	Väyläopintojen tarjoaminen, yhteisen etälukion JokiElukion toiminnan vakiinnuttaminen	Opo, Maria Keränen	Jatkuu koko lukuvuoden.		
	Yhteistyö elinkeinoelämän ja järjestöjen kanssa. Mittari: toteutuneet yhteistyökuviot.	Oppiaine-yhteistyö alueen ja Suomen yritysten ja järjestöjen kanssa	Aineenopettajat, muut opettajat.	Koko lukuvuosi	Yrittäjyysviikolla syyskuun alussa kävi paikallinen yrittäjäjärjestö pitämässä teematapahtuman sekä Suomen Yrittäjien vieras luennoimassa.	Osallistumisprosentti tilaisuuksiin oli hyvä mutta opiskelijat eivät uskaltaneet kysyä luennoitsijalta mitään.
	Yhteistyön lisääminen peruskoulun kanssa	Markkinointi	Markkinointiin valitut opiskelijat	Koko lukuvuosi	Lukiolaisia kävi rehtorin kanssa esittelemässä lukio-opiskelua kaikille ysiuokille yläkoululla lokakuussa 2025.	
	Kestävän tulevaisuuden sertifikaatin ylläpilotyö. Mittari: Mikä osuus yllämainituista mittaukset on suoritettu.	Jatkuva työskentely	Ympäristötiin vetäjät + kaikki muut opet + ympäristötiimi	Koko lukuvuosi		